

Sygn. akt VIII U 437/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy A. M. (M.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 5 grudnia 2013 r. i 18 marca 2014 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje odwołującemu prawo do emerytury od 1 października 2013 r.;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt VIII U 437/14

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 5 grudnia 2013r. i 18 marca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. M. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Podniósł, że zgodnie z zeznaniami świadków, o przesłuchanie których wnosił, wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okrasie od 4 września 1978r. do 30 kwietnia 1982r. i od 1 marca 1984r. do 15 marca 1989r. i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniósł, że nie uwzględnił okresów od 4 września 1978r. do 30 kwietnia 1982r. i od 1 marca 1984r. do 15 marca 1989r. jako pracy w warunkach szczególnych, ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony A. M., urodzony (...) w dniu 28 października 2013r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył 25 lipca 2013r.

Skarżący, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat, z tym, że w ocenie ZUS udowodnił jedynie 9 lat, 5 miesięcy i 2 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za pracę w warunkach szczególnych pracy wykonywanej w okresach od 4 września 1978r. do 30 kwietnia 1982r. i od 1 marca 1984r. do 15 marca 1989r. w Przedsiębiorstwie (...) w K., ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W toku procesu Sąd ustalił, iż w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. ubezpieczony pracował w okresach od 4 września 1978r. do 30 kwietnia 1982r. i od 1 marca 1984r. do 15 marca 1989r. na stanowisku elektromontera, a faktycznie wykonywał prace przy cięciu płyt azbestowo - cementowych. Przedsiębiorstwo zajmowała się produkcją płyt azbestowo - cementowych na potrzeby budownictwa, kopalń. Ubezpieczony pracował przy obsłudze maszyny przeznaczonej do cięcia tych płyt. Pracował w dużym zapyleniu i hałasie używał maski i słuchawek. Przy obsłudze maszyny do cięcia płyt azbestowo - cementowych na jednej zmianie pracowały dwie osoby.

Pracę robotnika w przemyśle materiałów budowlanych przy cięciu płyt azbestowo - cementowych wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań świadków: Z. K., J. K., M. M. (2) i J. Z. (rozprawa z dnia 20 maja 2014r. 15 min. 44 sek. – 29 min. 56 sek.), wyjaśnień odwołującego (rozprawa z dnia 17 czerwca 2014r. 6 min. 41 sek. – 14 min. 43 sek.), a także akt osobowych ubezpieczonego oraz akt organu rentowego dołączonych do akt sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz na rozstrzygnięcie sprawy. W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków i wyjaśnieniom ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Należy również podkreślić, że zarówno świadkowie, jak i sam ubezpieczony precyzyjnie i w sposób nie budzący najmniejszej wątpliwości określili charakter pracy odwołującego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, A. M. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Zgodnie z wykazem A, dział V poz. 12 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, prace przy produkcji materiałów azbestowo-cementowych są pracami w szczególnych warunkach, uprawniającymi do niższego wieku emerytalnego.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

W oparciu o delegację ustawową zostało wydane przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych Zarządzenia Nr 9 z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, którego Załącznik Nr 1 stanowi stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego, wymienione w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Dział V tego Załącznika zatytułowany „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” pod pozycją 12 „Prace przy produkcji materiałów azbestowo-cementowych”, punkt 8 wymienia stanowisko: „robotnik w przemyśle materiałów budowlanych”.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych po ukończeniu 60 roku życia.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1 stycznia 1999r. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. na dzień 31 grudnia 2008r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32 również po dniu 31 grudnia 2008r. oraz nieprzystąpieniu do OFE albo złożeniu wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Rodzaje prac, które należy zaliczyć jako wykonywane w warunkach szczególnych, w wypadku pracowników Przedsiębiorstwie (...) w K. określają wykazy stanowiące załącznik do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. MB z dnia 6 grudnia 1983r.). I tak w dziale V, pod pozycją:

- 12 w punkcie 8 wymieniono stanowisko robotnika w przemyśle materiałów budowlanych.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w tej konkretnej sprawie wykazało, że ubezpieczony A. M. ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, po uwzględnieniu okresów pracy od 4 września 1978r. do 30 kwietnia 1982r. i od 1 marca 1984r. do 15 marca 1989r. tj. zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K., w tym ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w K. od 4 września 1978r. do 30 kwietnia 1982r. i od 1 marca 1984r. do 15 marca 1989r. była faktycznie pracą w warunkach szczególnych określoną w wykazie A, dziale V:

- Poz. 12, pkt 8, tj. pracą robotnika w przemyśle materiałów budowlanych.

Organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu tego okresu pracy, argumentując że ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie.

Trzeba jednak podkreślić, iż w myśl z ugruntowanego już stanowiskiem judykatury i doktryny „sądy pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych dokonują kontroli zgodności decyzji administracyjnych wydanych w tych sprawach z prawem w trybie odrębnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego, w którym to trybie **nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu administracyjnym toczącym się przed organami rentowymi**” (vide – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1996r., sygn. akt III AUr 235/96, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997r., nr 1, poz. 2). Z kolei w wyroku z dnia 25 lipca 1997r. sygn. akt II UKN 186/97 Sąd Najwyższy stwierdził, że: „W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1984r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.)” (OSNP z 1998r, Nr11, poz. 342).

Tak więc w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzane wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia, w tym zeznania świadków.

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że A. M. w dacie złożenia wniosku o emeryturę spełnia łącznie wszystkie warunki niezbędne do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikających z treści art. 184, ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zmianami), a tym samym jego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w pierwszym punkcie wyroku. O kosztach orzeczono po myśli art. 98 i 99 k.p.c. w związku z § 11 ust 2 i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

SSO Jolanta Łanowy